

EDUSKUNNAN VASTAUS 203/2005 vp

Hallituksen esitys rahankeräyslaiksi sekä laeiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain ja rikoslain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä rahankeräyslaiksi sekä laeiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain ja rikoslain muuttamisesta (HE 102/2005 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 25/2005 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan uudistuksen tehokkaasta tiedottami-

sesta sekä tarkkaan seuraavan uuden rahankeräyslain soveltamista ja toimivuutta ottaen huomioon muun ohella rahankeräyksen määritelmään samoin kuin yleishyödyllisen toiminnan määritelmään liittyvät rajanvetotilanteet, rahankeräysten tehokkaan valvonnan ja väärinkäytösten torjunnan sekä arvioivan erikseen mahdollisuutta erityisestä syystä myöntää evankelis-luterilaiselle kirkolle tai ortodoksiselle kirkkokunnalle taikka niiden seurakunnalle tai seurakuntayhtymälle rahankeräyslupa.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Rahankeräyslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on mahdollistaa yleishyödyllisen toiminnan rahoittamiseksi järjestettävät rahankeräykset ja estää epärehellinen toiminta rahankeräysten yhteydessä.

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan rahankeräysten toimeenpanemiseen.

Tämän lain soveltamisalaan eivät kuulu:

- 1) naapuriapu;

- 2) tavarakeräykset;
- 3) vetoaminen yleisöön omaisuuden saamiseksi testamenttein;
- 4) hyväntekeväisyshuutokaupat, tukikonserdit ja tukitilaisuudet;
- 5) yksityishenkilöiden merkkipäiväkutsujen ja -haastattelujen sekä kuolinilmoitusten ja muistokirjoitusten yhteydessä esitetyt muistamispyynnöt;
- 6) uskonnonvapauslaissa (453/2003) tarkoitetun uskonnollisen yhdyskunnan julkisen uskonnonharjoituksen yhteydessä siihen osallistuvien keskuudessa suoritettava kolehdin keräys.

3 §

Rahankeräyksen määritelmä

Rahankeräyksellä tarkoitetaan toimintaa, jossa yleisöön vetoamalla kerätään vastikkeetta rahaa.

Rahan lahjoittajana keräykseen osallistujalle saa antaa vastikkeeksi ainoastaan rahankeräyslupaan saajan tai keräyksen tunnuksen (*keräystunnus*), jolla ei ole itsenäistä taloudellista vaihdanta-arvoa.

4 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *yleishyödyllisellä toiminnalla* toimintaa yleistä sosiaalista, sivistyksellistä tai aatteellista tarkoitusta varten taikka muuta yleistä kansalaistoimintaa;
- 2) *yleisöllä* ennalta rajoittamatonta ja määritelmätohtä joukkoa henkilöitä;
- 3) *yleisöön vetoamisella* suullisesti, kirjallisesti tai muulla tavoin ilmaista pyyntöä tai kehottamista antaa rahaa keräykseen;
- 4) *ketjukirjeellä* toimintaa, jossa toimintaan osallistuville luvataan taloudellinen etu sitä vastaan, että hän lähettää ketjukirjeen edelleen; ketjukirjeeseen rinnastetaan myös sähköisessä tai muussa muodossa lähetetty viesti, jossa kehoitetaan lähettämään rahaa toimintaan aiemmin liittyneille;

- 5) *pyramidipelillä* toimintaa, jossa mukaan liittyvän henkilön ansainta- tai voittomahdollisuudet osaksi tai kokonaan muodostuvat vastikkeetta niistä maksuista, joita toimintaan myöhemmin mukaan liittyvät maksavat osallistumismaksuina tai muina kerta- tai toistuvaissuorituksina.

5 §

Luvanvaraisuus

Rahankeräys saadaan toimeenpanna vain viranomaisen antamalla luvalla (*rahankeräyslupa*).

Rahankeräyslupaa ei tarvita päiväkodin ryhmän, koululuokan tai vakiintuneen opinto- tai harrasteryhmän suorittamaan rahankeräykseen, jos rahankeräyksen toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä vastaa täysivaltainen henkilö. Rahaa saadaan kerätä päiväkodin ryhmän, koululuokan, opinto- tai harrasteryhmän, päiväkodin, koulun tai muiden tahojen järjestämissä tilaisuuksissa, jos kerätyt varat käytetään opiskelun tai harrastustoiminnan edistämiseen.

Rahankeräyslupaa ei tarvita myöskään koontumislaisissa (530/1999) tarkoitetun yleisen kokouksen järjestäjän kokoukseen osallistuvien keskuudessa suorittamaan rahankeräykseen silloin, kun yleinen kokous järjestetään sisätiloissa.

6 §

Keräystarkoitus

Rahankeräys saadaan toimeenpanna varojen hankkimiseksi yleishyödylliseen toimintaan.

Poikkeuksena yleishyödyllisyyden vaatimuksesta rahankeräys saadaan toimeenpanna:

- 1) varojen hankkimiseksi taloudellisissa vaikeuksissa olevan yksittäisen henkilön tai perheen auttamiseksi;
- 2) varojen hankkimiseksi päiväkodin ryhmän, koululuokan tai vakiintuneen opinto- tai harrasteryhmän opiskelun tai harrastustoiminnan edistämiseksi.

7 §

Luvan saaja

Rahankeräyslupa voidaan antaa Suomessa rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle, jolla on yksinomaan yleishyödyllinen tarkoitus.

Rahankeräyslupa voidaan antaa Suomessa toimivalle rekisteröimättömälle yhteisölle, jolla on yksinomaan yleishyödyllinen tai 6 §:n 2 momentin 1 kohdassa mainittu tarkoitus, jos rekisteröimättömyys johtuu siitä, että yhteisön asemasta on säädetty Suomen lainsäädännössä, tai yhteisön toiminnan tilapäisestä luonteesta.

Rahankeräyslupaa eivät voi saada valtio, kunta tai kuntayhtymä taikka evankelis-luterilainen kirkko tai ortodoksinen kirkkokunta taikka niiden seurakunta tai seurakuntayhtymä.

8 §

Rahankeräyksen toimeenpanoaika

Rahankeräyslupa voidaan antaa enintään kahden vuoden määräajaksi.

Lupa yksittäisen henkilön tai perheen auttamiseksi toimeenpantavaan rahankeräykseen voidaan antaa enintään kuuden kuukauden määräajaksi.

Luvassa määrättyä rahankeräyksen toimeenpanoaikaa ei saa jatkaa.

9 §

Rahankeräyksen kielletyt toimeenpanotavat

Kiellettyä on:

1) järjestää rahankeräyksen toimeenpanon yhteydessä arpajaiset tai muu toiminto, jossa osallistuvalla luvataan kokonaan tai osittain satumaan perustuva voitto;

2) toimeenpanna rahankeräys ketjukirjeen avulla tai siihen verrattavalla tavalla;

3) järjestää rahankeräys pyramidipelin muodossa;

4) järjestää rahankeräys tavalla, jossa kaupankäynti tai yhdistyksen jäsenhankinta ja rahankeräys ovat ilmeisessä vaarassa sekoittua keskenään.

10 §

Lupahakemus

Rahankeräyslupaa on haettava kirjallisesti.

Lupahakemukseen tulee liittää yksityiskohdainen keräys- ja käyttösuunnitelma.

Hakemuksen tulee sisältää tiedot:

- 1) luvan hakijasta;
- 2) keräystavoista ja mahdollisesta keräystunuksesta;
- 3) eri keräystapojen aiheuttamista kustannuksista;
- 4) mahdollisesta keräyksen käytännön toimeenpanijasta;
- 5) mahdollisen keräyksen käytännön toimeenpanijan käytöstä aiheutuvista kustannuksista;
- 6) eri keräystavoilla saatavien varojen arvioidusta määrästä.

11 §

Lupaviranomainen

Rahankeräyksen toimeenpanopaikan kihlakunnan poliisilaitos antaa rahankeräyksen yhden kihlakunnan alueella toimeenpantavaan rahankeräykseen.

Keräyksen kohteen kotipaikan kihlakunnan poliisilaitos antaa rahankeräyksen yksittäisen henkilön tai perheen auttamiseksi.

Etelä-Suomen lääninhallitus antaa rahankeräyksen yhden kihlakunnan aluetta laajemmalla alueella toimeenpantavaan rahankeräykseen.

12 §

Rahankeräyksen antamisen edellytykset

Lupa rahankeräyksen toimeenpanemiseen voidaan antaa, jos:

- 1) rahankeräyksen keräystarkoitus on 6 §:ssä säädetyn mukainen;
- 2) keräystarkoitus ei ole lain tai hyvän tavan vastainen;
- 3) luvan saaja täyttää 7 §:ssä säädetty edellytykset;

4) rahankeräyksen toimeenpano on yleisen edun kannalta tarkoituksenmukaista; ja

5) on oletettavaa, että hakija toimii rahankeräyksestä annettujen säännösten mukaisesti.

Lupa rahankeräyksen toimeenpanemiseen yksittäisen henkilön tai perheen auttamiseksi voidaan antaa, jos 1 momentin 1—3 ja 5 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät.

13 §

Lupahakemuksen hylkääminen

Hakemus rahankeräyksen toimeenpanemiseen tulee hylätä, jos:

1) luvan antamiselle 6, 7 ja 12 §:ssä säädetyt edellytykset eivät täyty; tai

2) luvan hakijan lakisääteiseen toimielimeen tai muuhun johtoon kuuluvia tai luvan hakijassa tosiasiallista päätösvaltaa käyttäviä henkilöitä ei voida pitää luotettavina.

Hakemus voidaan hylätä, jos:

1) haetun keräysalueen sekä yhteisön tai säätiön harjoittaman toiminnan ja toiminta-alueen välillä on ilmeinen epäsuhta;

2) lupaa hakevan yhteisön tai säätiön toiminta ei ole vakiintunutta;

3) aikaisemmat samaa tai siihen verrattavaa keräystapaa käyttäen suoritetut keräykset eivät ole onnistuneet taloudellisesti;

4) keräys- ja käyttösuunnitelmasta ilmenee arvioitujen tuottojen ja kulujen epäsuhta; tai

5) hakija ei ole noudattanut aikaisempien rahankeräystensä yhteydessä lain tai asetuksen säännöksiä tai lupaehtoja.

Jos hakija on jättänyt aikaisempaa rahankeräystään koskevan tilityksen määräaikana tekemättä taikka laiminlyönyt tilityksen täydentämisen tai oikaisemisen, uutta rahankeräyslupaa ei saa antaa ennen kuin tilitys on jätetty lupaviranomaiselle ja lupaviranomainen on sen hyväksynyt.

14 §

Rahankeräyksen käytännön toimeenpano

Rahankeräyksen käytännön toimeenpanolla tarkoitetaan tehtäviä, jotka liittyvät välittömästi rahankeräyksen toteuttamiseen.

Käytännön toimeenpanoon liittyviä tehtäviä voivat harjoittaa sekä rahankeräysluvan saaja itse että erillinen rahankeräyksen käytännön toimeenpanija.

Rahankeräyksen käytännön toimeenpanijaa ei voida käyttää yksittäisen henkilön tai perheen auttamiseksi toimeenpantavissa keräyksissä.

15 §

Rahankeräyksen käytännön toimeenpanija

Rahankeräyksen käytännön toimeenpanijaksi voidaan rahankeräysluvassa määrätä vain elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain (122/1919) 1 §:ssä tarkoitettu luonnollinen henkilö, yhteisö tai säätiö, joka on perustettu tätä toimintaa varten taikka jonka toimialana tai toiminnan muotona mainitaan tällainen toiminta.

Rahankeräyksen käytännön toimeenpanijaksi ei saa määrätä:

1) luonnollista henkilöä, joka on vajaavaltainen tai jonka toimintakelpoisuutta on muuten rajoitettu;

2) luonnollista henkilöä, yhteisöä tai säätiötä, jolla ei ole taloudellisen tilansa vuoksi riittäviä edellytyksiä tehtävän luotettavaan suorittamiseen; tai

3) luonnollista henkilöä, yhteisöä tai säätiötä, joka on asetettu konkurssiin, taikka luonnollista henkilöä, joka on määrätty liiketoimintakieltoon, taikka luonnollista henkilöä, yhteisöä tai säätiötä, jota tai jonka lakisääteiseen toimielimeen tai muuhun johtoon kuuluvaa tai jossa tosiasiallista päätösvaltaa käyttävää henkilöä todennäköisin syin epäillään tai joka on tuomittu sellaisesta rikoksesta, joka vaarantaa hänen luotettavuutensa rahankeräyksen käytännön toimeenpanijana.

16 §

Lupaehdot

Lupaan voidaan liittää rahankeräyksen toimeenpanoa, rahankeräyksellä saatujen varojen käyttötarkoitusta ja rahankeräysten toimeenpanon valvontaa koskevia ehtoja. Varojen käyttötarkoitusta koskevassa ehdossa voidaan määrätä myös aika, jonka kuluessa keräysvarat tulee käyttää keräystarkoitukseen. Jos rahankeräyksen käyttötarkoituksena on kiinteän omaisuuden hankkiminen tai sen perusparantaminen, käyttötarkoitusta koskevassa ehdossa voidaan määrätä, että kyseisen kiinteän omaisuuden käyttötarkoitusta ei saa muuttaa luvassa määrättyä aikana. Tätä aikaa ei kuitenkaan saa määrätä kymmentä vuotta pidemmäksi.

Yksittäisen henkilön tai perheen auttamiseksi toimeenpantavaa rahankeräystä koskevaan lupaan on aina liitettävä ehto, jonka mukaan keräys saadaan toimeenpanna ainoastaan yhden kihlakunnan alueella.

17 §

Rahankeräystili

Rahankeräyslupan saajan on avattava kutakin rahankeräystä varten erillinen pankkitili tai erilliset pankkitilit (*rahankeräystili*). Tili voidaan avata suomalaiseen talletuspankkiin taikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen talletuspankin Suomessa toimivaan sivukonttoriin.

Lupaviranomainen voi myöntää poikkeuksen vaatimuksesta käyttää rahankeräystiliä sekä vaatimuksesta käyttää kutakin rahankeräystä varten erillistä rahankeräystiliä, jos tämä on keräyksen suppeudesta, keräystavasta, keräystoiminnan jatkuvuudesta tai muusta syystä johtuen perusteltua.

18 §

Olosuhteiden muutoksista ilmoittaminen

Luvan saajan on viipymättä ilmoitettava keräykseen, luvan saajaan, rahankeräyksen käytän-

nön toimeenpanijaan tai keräyskohteeseen liittyvistä luvan saantiin olennaisesti vaikuttavista muutoksista kirjallisesti lupaviranomaiselle.

Luvan saajan on aina ilmoitettava luvan myöntämisen ja luvan päättymisen välisenä aikana yhteisön tai säätiön hallinnossa tapahtuneesta muutoksesta.

19 §

Lupaehtojen sekä keräys- ja käyttösuunnitelman muuttaminen

Luvan myöntänyt viranomainen voi luvan saajan tai keräyskohteen olosuhteiden olennaisesti muututtua luvan saajan kirjallisesta hakemuksesta tai oma-aloitteisesti luvan saajaa kuuluttuaan muuttaa luvan ehtoja, myöntää poikkeuksen keräys- ja käyttösuunnitelmasta tai vahvistaa uuden keräys- ja käyttösuunnitelman, jos rahankeräys on tarkoituksenmukaista edelleen toteuttaa.

20 §

Rahankeräyksellä saatujen varojen käyttäminen

Rahankeräyksellä saadut varat on käytettävä rahankeräysluvassa määrättyyn käyttötarkoitukseen. Jos saatuja varoja tai osaa niistä ei voida käyttää rahankeräysluvassa määrättyyn tarkoitukseen taikka se ei ole olosuhteiden olennaisen muuttumisen vuoksi tai muusta syystä tarkoituksenmukaista, lupaviranomainen voi hakemuksesta muuttaa varojen käyttötarkoitusta.

Jos rahankeräyslupa on myönnetty kiinteän omaisuuden hankintaan tai perusparannukseen, ei kyseistä omaisuutta saa käyttää pysyvästi muuhun kuin lupapäätöksessä määriteltyyn käyttötarkoitukseen eikä omaisuuden omistustai hallintaoikeutta saa luovuttaa toiselle luvassa määrättyä omaisuuden käyttöaikana.

Jos kiinteää omaisuutta ei voida käyttää luvassa määrättyyn tarkoitukseen taikka se ei ole olosuhteiden olennaisen muuttumisen vuoksi tai muusta syystä tarkoituksenmukaista, sisäasiainministeriö voi hakemuksesta muuttaa omaisuuden käyttötarkoitusta tai antaa luvan sen omis-

tus- tai hallinto-oikeuden luovuttamiseen. Luvasa kiinteän omaisuuden omistus- tai hallinto-oikeuden luovuttamiseen määrätään luovutuksesta saatavien varojen uudelleen käyttämisestä rahankeräysluvassa määrättyyn tai sitä lähellä olevaan tarkoitukseen.

21 §

Tilitysvelvollisuus

Tilitys on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa lupa-ajan päättymisestä luvan myöntäneelle viranomaiselle, jonka on tarkastettava ja hyväksyttävä tilitys. Tilitysvelvollisuus ei koske 5 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja rahankeräyksiä.

Lupaviranomainen voi:

1) määrätä lupapäätöksessä luvan saajan tekemään välitilityksen;

2) määrätä luvan saajan tekemään uuden tilityksen, jos tehty tilitys on puutteellinen, tai määrätä tehdyn tilityksen täydennettäväksi tai oikaistavaksi, jos siinä ilmenee kirjoitus- tai laskuvirheitä taikka muita näihin verrattavia vähäisiä puutteita tai virheellisyyksiä;

3) asettaa lupapäätöksessä luvan saajalle veloitteen ilmoittaa siitä, että rahankeräyksellä saadut varat on käytetty rahankeräysluvassa määrättyyn tarkoitukseen (*loppuilmoitus*).

Jos luvan saaja on sellainen oikeushenkilö, jolla on tilintarkastaja, tulee luvan saajan liittää tilitykseen tilintarkastajan lausunto. Tilintarkastajan lausunnossa on todettava, onko rahankeräys toimeenpantu ja saadut varat käytetty rahankeräysluvan ehtojen mukaisesti.

22 §

Kielto-oikeus ja uhkasakko

Luvan myöntänyt viranomainen voi kieltää jatkamasta rahankeräyksen toimeenpanoa ja rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämistä, jos rahankeräyksen toimeenpanossa tai rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämisessä epäillään meneteltävän tai menetellyn virheellisesti tai viranomaisen tietoon on tullut seikkoja, jotka

todennäköisesti johtavat rahankeräysluvan peruuttamiseen. Samoin edellytyksin lupaviranomainen voi kieltää talletuspankkia luovuttamasta kerättyjä varoja rahankeräystililtä tai luvan saajan muulta pankkitililtä.

Lupaviranomaisen päätös, jolla on kielletty rahankeräyksen toimeenpanon tai rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämisen jatkaminen taikka varojen luovuttaminen rahankeräystililtä tai luvan saajan muulta pankkitililtä, on voimassa enintään kolme kuukautta. Lupaviranomainen voi jatkaa päätöksen voimassaoloaikaa enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos menettelyä rahankeräyksen toimeenpanossa tai rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämisessä ei ole korjattu tai rahankeräysluvan peruuttamista koskevaa asiaa ei ole vielä ratkaistu.

Lupaviranomainen voi asettaa määräämänsä kiellon tehosteeksi uhkasakon. Lupaviranomainen myös tuomitsee uhkasakon maksettavaksi. Uhkasakkomenettelyyn sovelletaan uhkasakkolakia (1113/1990).

23 §

Rahankeräysluvan peruuttaminen ja kirjallinen varoitus

Rahankeräysluvan peruuttaa luvan myöntänyt viranomainen. Rahankeräyslupa on peruutettava, jos:

1) luvan saaja sitä pyytää; tai

2) luvan saaja ei enää täytä luvan saamiselle säädettyjä edellytyksiä eikä ole asetetussa määräajassa korjannut niissä olevaa, välittömästi korjattavissa olevaa puutetta.

Rahankeräyslupa voidaan peruuttaa, jos:

1) luvan saaja, rahankeräyksen käytännön toimeenpanija tai näiden lakisääteiseen toimieliimeen tai muuhun johtoon kuuluva tai näissä tosiasiallista päätösvaltaa käyttävä henkilö on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu sellaisesta rikoksesta, joka osoittaa tämän olevan sopimaton tehtävänsä, taikka tahallaan menettelyt rahankeräyksen toimeenpanossa tai rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämisessä olennaisesti virheellisesti; taikka

2) luvan saaja tai rahankeräyksen käytännön toimeenpanija on rikkonut tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen säännöksiä tai lupaehtoja.

Lupaviranomainen voi 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa rahankeräysluvan peruuttamisen sijasta antaa luvan saajalle tai rahankeräyksen käytännön toimeenpanijalle kirjallisen varoituksen, jos luvan peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta. Lupaviranomainen voi 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa jättää rahankeräysluvan peruuttamatta, jos luvan saaja on tehnyt esityksen rahankeräyksen käytännön toimeenpanijan vaihtamiseksi ja lupaviranomainen on sen hyväksynyt.

24 §

Toimitsijan määrääminen

Jos rahankeräyslupa on peruutettu, tilitystä ei ole tehty määräajassa tai luvan saaja ei ole noudattanut 21 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädettyä velvoitetta, luvan myöntänyt viranomainen voi määrätä toimitsijan ottamaan rahankeräysluvan saajan kustannuksella rahankeräyksellä saadut varat haltuunsa ja tekemään niistä tilityksen.

Toimitsijaksi voidaan määrätä asianajaja tai muu oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittanut, rehellinen ja muuten kyseiseen tehtävään sopiva ja kykenevä henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Lupaviranomainen päättää toimitsijan haltuunsa ottamien varojen käyttämisestä rahankeräysluvassa määrättyyn tai sitä lähellä olevaan tarkoitukseen.

25 §

Rahankeräysrikos ja lievä rahankeräysrikos

Rangaistus rahankeräysrikoksesta ja lievästä rahankeräysrikoksesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 17 luvun 16 b ja 16 c §:n mukaan.

Menettämisseuraamuksen määräämisestä säädetään rikoslain 10 luvussa.

26 §

Valvonta

Rahankeräysten toimeenpanon yleisestä valvonnasta ja ohjauksesta sekä tilastoinnista vastaa sisäasiainministeriö.

Etelä-Suomen lääninhallitus ja kihlakuntien poliisilaitokset vastaavat myöntämiinsä lupiin perustuvien rahankeräysten toimeenpanon valvonnasta.

Sisäasiainministeriö voi antaa rahankeräysten toimeenpanoa koskevia lausuntoja ja ohjeita.

27 §

Rahankeräysten valvontatiedosto

Tässä laissa poliisille, Etelä-Suomen lääninhallitukselle ja sisäasiainministeriölle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi poliisi pitää rekisteriä lupahakemuksista, luvista, lupien peruuttamisista, kirjallisista varoituksista ja tilityksistä sekä luvan hakijoista ja saajista ja rahankeräyksen käytännön toimeenpanijoista (*rahankeräysten valvontatiedosto*).

Rahankeräysten valvontatiedostosta säädetään tarkemmin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003).

28 §

Tietojensaantioikeus

Sisäasiainministeriöllä, Etelä-Suomen lääninhallituksella ja kihlakunnan poliisilaitoksella on oikeus saada rahankeräysten toimeenpanemiseen välittömästi liittyviä tietoja ja rahankeräysten toimeenpanon valvonnassa tarpeellisia tietoja:

1) luvan hakijalta tai saajalta sekä rahankeräyksen käytännön toimeenpanijalta maksutta sekä yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan yrityssalaisuuden estämättä;

2) luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 94 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä talletuspankilta, jossa rahankeräystili tai luvan saajan muu pankkitili on;

3) viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä maksutta ja salassapitovelvollisuuden estämättä.

Sisäasiainministeriöllä, Etelä-Suomen lääninhallituksella ja kihlakunnan poliisilaitoksella on oikeus saada 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut tiedot myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa siten kuin asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan.

Sisäasiainministeriöllä on oikeus saada rahankeräysten toimeenpanon tilastoimiseksi tarvittavia tietoja luvan saajalta ja rahankeräyksen käytännön toimeenpanijalta maksutta ja yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan yrityssalaisuuden estämättä.

29 §

Tietojen julkistaminen

Lupaviranomaisen on pidettävä rahankeräyslupien myöntämistä ja peruuttamista ja kirjallisia varoituksia koskevat tiedot sekä tilitystiedot yleisön saatavilla.

Lupaviranomaisilla on oikeus julkaista tietoja luvista, lupien peruuttamisista, annetuista kirjallisista varoituksista ja tilityksistä.

30 §

Muutoksenhaku

Etelä-Suomen lääninhallituksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Sisäasiainministeriön ja kihlakunnan poliisilaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista koskevaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin uhkasakkolain 24 §:ssä säädetään.

Tämän lain nojalla tehtyä luvan peruuttamista tai lupaehtojen muuttamista koskevaa päätöstä ja 22 §:ssä tarkoitettua lupaviranomaisen kiel-

topäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

31 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

- 1) lupahakemuksen sisällöstä;
- 2) lupahakemukseen liitettävästä keräys- ja käyttösuunnitelmasta;
- 3) rahankeräysten toimeenpanoon liittyvistä menettelyistä ja määräajoista;
- 4) rahankeräysten tilitysten sisällöstä, tilitysten nähtävänä pitämisestä, tilitysten nähtävänä pitämiseen liittyvistä määräajoista sekä tilitysten säilyttämisestä;
- 5) rahankeräysluvan saajan velvollisuudesta toimittaa tietoja rahankeräysten toimeenpanosta tilastointia varten.

Sisäasiainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rahankeräysluvan hakemis- ja myöntämismenettelystä.

32 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 31 päivänä heinäkuuta 1980 annettu rahankeräyslaki (590/1980) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

33 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa annetun rahankeräysluvan nojalla toimeenpantavan rahankeräyksen toimeenpanoon sekä sillä kerättyjen varojen käyttöön ja tilittämiseen sovelletaan rahankeräysluvan antamisajankohtana voimassa olleita säännöksiä sekä rahankeräysluvassa asetettuja ehtoja.

Lupa-asiaan, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, mukaan lukien sellaista

asiaa koskeva muutoksenhaku, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa 22 päivänä elokuuta 2003 annetun lain (761/2003) 3 §:n 3 momentin 6 kohta, 14 §:n 4 kohta, 19 §:n 1 momentin 11 kohta ja 23 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin niistä on 14 §:n 4 kohta laissa 594/2005, sekä

lisätään 3 §:n 3 momenttiin uusi 7 kohta, 14 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 594/2005, uusi 5 kohta ja 19 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa, uusi 12 kohta seuraavasti:

3 §

Hallintoasiain tietojärjestelmä

Tietojärjestelmään saadaan lisäksi tallettaa poliisilain 1 §:n 3 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi hankittuja muita tarpeellisia tietoja seuraavasti:

6) ulkomaalaislain (301/2004) 131 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi mainitussa pykälässä tarkoitettua ulkomaalaisesta pykälässä tarkoitettuja henkilötuntemerkit sekä matkustusasiakirjan tiedot (*ulkomaalaisten tunnistamistiedot*);

7) rahankeräyslaissa (/) säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot lupahakemuksista, luvista, lupien peruuttamisista, varoituksista ja tilityksistä sekä luvan hakijoista ja saajista, rahankeräyksen käytännön toimeenpanijoista ja näiden vastuuhenkilöistä sekä tarkastustoimenpiteistä (*rahankeräysten valvontatiedot*).

14 §

Muiden viranomaisten tietojen luovuttaminen poliisille suoraikäyttöisesti tallettamalla tai konekielisessä muodossa tallettamista varten

Poliisin henkilörekistereihin voivat, siten kuin rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, suoraikäyttöisesti tallettamalla tai konekielisessä muodossa tallettamista varten luovuttaa:

4) rajavartiolaitos 2 §:ssä tarkoitettuja tietoja, joita on tarpeen käsitellä poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sellaisten tehtävien suorittamiseksi, jotka rajavartiolaissa (578/2005) tai muualla laissa säädetään rajavartiolaitokselle, sekä 3 §:ssä tarkoitettuja tietoja, joita on tarpeen käsitellä poliisilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen sellaisten tehtävien suorittamiseksi, jotka rajavartiolaissa tai muualla laissa säädetään rajavartiolaitokselle;

5) Etelä-Suomen lääninhallitus rahankeräyslaissa säädettyjen rahankeräysten lupa- ja valvontatehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tieto-

ja lupahakemuksista, luvista, lupien peruuttamisista, varoituksista, tilityksistä sekä luvan hakijoista ja saajista, rahankeräyksen käytännön toimeenpanijoista ja näiden vastuuhenkilöistä sekä tarkastustoimenpiteistä.

19 §

Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille

Poliisi saa luovuttaa muista poliisin henkilörekistereistä kuin 30 §:ssä tarkoitettu Europol-tietojärjestelmästä ja 31 §:ssä tarkoitettu kansallisesta Schengen-tietojärjestelmästä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa tietoja, jotka ovat tarpeen:

11) haastemieslain (505/1986) 1 ja 6 §:ssä mainitulle virkamiehelle muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin haastamista varten;

12) Etelä-Suomen lääninhallitukselle rahankeräyslaissa sille säädettyjä lupa- ja valvonta-tehtäviä varten.

23 §

Tietojen poistaminen hallintoasiain tietojärjestelmästä

Hallintoasiain tietojärjestelmästä tiedot poistetaan seuraavasti:

2) henkilökortti- ja passitiedoista, turvallisuusalan valvontatiedoista sekä rahankeräysten valvontatiedoista päätöstä koskevat tiedot kymmenen vuoden kuluttua päätöksestä tai sen raukeamisesta taikka päätöksessä mainitun voimassaoloajan päättymisestä, este-, huomautus- ja tarkastustiedot sekä muut talletetut tiedot kymmenen vuoden kuluttua tiedon merkitsemisestä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 17 lukuun uusi 16 b ja 16 c § seuraavasti:

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

16 b §

Rahankeräysrikos

Joka tahallaan

1) toimeenpanee rahankeräyksen ilman rahankeräyslaissa (/) tarkoitettua lupaa taikka

lain 5 §:n 2 tai 3 momentin vastaisesti,

2) toimeenpanee rahankeräyksen vastoin rahankeräyslain 9 §:ssä säädettyä kieltoa,

3) toimeenpannessaan rahankeräyksen antaa keräyksen kohderyhmälle merkityksellisiä to-tuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja,

4) antaa rahankeräyslaissa tarkoitettulle lupa-viranomaiselle väärän tiedon seikasta, joka on omiaan vaikuttamaan rahankeräysluvan saantiin tai ehtoihin, tai salaa sellaisen seikan taikka lu-

van saatuaan jättää ilmoittamatta lupaviranomaiselle olosuhteiden muutoksesta, josta luvan myöntämisen yhteydessä tai muuten on erityisesti velvoitettu ilmoittamaan,

5) käyttää rahankeräyksellä saatuja varoja olennaisesti vastoin rahankeräysluvassa tai varojen käyttötarkoituksen muuttamista koskevassa luvassa asetettuja ehtoja tai annettuja määräyksiä,

6) laiminlyö rahankeräyslain 21 §:ssä säädetyn tilitys- tai ilmoitusvelvollisuuden tai

7) toimii rahankeräyksen käytännön toimeenpanijana ilman rahankeräyslain 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua määräystä,

on tuomittava *rahankeräysrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

16 c §

Lievä rahankeräysrikos

Jos rahankeräysrikos on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava *lievästä rahankeräysrikoksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 2005
